

**A HTMT HÍREI****Beszámoló: Párbeszéd a szakértőkkel – jogi és pénzügyi tanácsadás**

A Párbeszéd a szakértőkkel – jogi tanácsadás című rendezvényt az EME IV. szakosztálya 2025-ben kezdeményezte, azzal a céllal, hogy gyakorlati útmutatást nyújtson a jogi kérdések iránt érdeklődők számára. Míg az első kiadás szellemi tulajdonjogi és iparjogvédelmi kérdéseket vett górcső alá, a második, 2026-os kiadás munkajog és társadalombiztosítási jog, valamint az adózási és HR területén gyűjtötte össze a gyakorló szakembereket azzal a céllal, hogy hasznosítható tudást közvetítsen és konkrét tényállásokban nyújtson ingyenes eligazítást. [...] A beszélgetés 2026-ban is kötetlen formában képzeljük el, ahol a megjelent közönség a meghívott szakembereket kérdezte: konkrét tényállásokról vagy általában véve ezeken a területeken belül is tippeket-tanácsokat kért és kapott... Forrás EME.ro: [teljes cikk >](#)

**Háromnyelvű emléktáblát avattak Hodinka Antal tiszteletére Lodoméren**

2026. szeptember 12-én, szombaton Lodoméren, a Sninai járás kis településén került sor Hodinka Antal (1864–1946) történész, nyelvész, folklorista és pedagógus, a Magyar Tudományos Akadémia egykori tagja emléktáblájának ünnepélyes leleplezésére. A Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács kezdeményezésére, a Lodomér Községi Hivatallal együttműködésben és a Magyar Tudományos Akadémia támogatásával felállított emléktábla Hodinka szülőfalujában állít emléket a tudósnak, akinek halála 80. évfordulójáról emlékezünk... Forrás SzMAT.sk: [teljes cikk >](#)

**Egyeztetés a KMAT és a SZMAT vezetői között**

Szeptember 12-én egyeztetésre került sor Csernicskó István, a Kárpátaljai Magyar Akadémiai Tanács (KMAT) elnöke és Miklós László, a Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács (SZMAT) elnöke között. A találkozóra a Hodinka Antal tiszteletére Lodomériban felavatott háromnyelvű emléktábla ünnepélyes avatását követően került sor. [...] A találkozó egyúttal lehetőséget biztosított arra is, hogy a két akadémiai tanács vezetői megosszák egymással az egyes régiók tudományos életével kapcsolatos tapasztalataikat, és megvitassák azokat a közös kihívásokat, amelyekkel a határon túli magyar kutatói közösségek szembesülnek... Forrás KMAT.ua: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

**Erdélyi Fizikatanári Ankét**

A Magyar Tudományos Akadémia Kolozsvári Akadémiai Bizottsága, az EmpirX Egyesület és a Babeş–Bolyai Tudományegyetem Magyar Fizika Intézetének közös szervezésében kerül sor 2026. szeptember 18–20-án az idei Erdélyi Magyar Fizikatanári Ankétra Torockón. [...] Az idei ankét tematikája: Magyar tudósok hozzájárulása a fizika fejlődéséhez... Forrás: KAB.ro: [teljes cikk >](#)

**Radnót Magda-emléktábla avatása Vicsápapátiban**

A Szlovákiai Magyar Akadémiai Tanács emléktábla-avatási programjának következő állomásaként szeretettel várjuk az érdeklődőket 2026. október 1-jén, csütörtökön 11.00 órakor Radnót Magda (1911–1989) orvos, szemész, a Magyar Tudományos Akadémia rendes tagja emléktáblájának felavatására Vicsápapátiban, a községi hivatalban. [...] Az emléktábla külön jelentőségét adja, hogy a SzMAT emléktábla-avatási programjában első alkalommal állítunk emléket női akadémikusnak, ezáltal is ráirányítva a figyelmet a tudománytörténet női szereplőire... Forrás SzMAT.sk: [teljes cikk >](#)

**Felhívás: MTNE 2026 - XXVII. Műszaki Tudományos Ülésszak**

Az EME Műszaki Tudományok Szakosztálya és a Sapientia EMTE Marosvásárhelyi Kara az idén is megszervezi a XXVII. Műszaki Tudományos Ülésszakot, a Magyar Tudomány Napja Erdélyben rendezvénysorozat keretében, 2026. november 21-én. [...] A műszaki tudományág jelenlegi kutatási eredményeinek bemutatásához/megvitatásához számítunk az Ön közreműködésére is. Jelentkezési határidő: 2026. október 15... Forrás EME.ro: [teljes cikk >](#)

**UKRAJNA/KÁRPÁTALJA****Közös kisebbségvédelmi munkacsoportot alakít Ukrajna és Magyarország**

Gyakorlati lépésekkel mélyíti el az együttműködést a nemzetiségi jogok ellenőrzésében a kijevi és a budapesti vezetés – számolt be a Korrespondent.net az ukrán emberi jogi biztos Dmitro Lubinec. [...] A felek tervei szerint már két héten belül megkezdődnek az első közös vizsgálatok, amelyek során az ukrán és a magyar ombudsman oktatási, kulturális és egyházi helyszíneket keres fel. [...] A folyamat hátterében a kisebbségi oktatás szabályozása áll, amelynek kapcsán a napokban már előrelépés mutatkozott a kárpátaljai

magyarok kisebbségi jogaiban, miután az ukrán állam megőrizte a kis létszámú nemzetiségi iskolák költségvetési támogatását...  
Forrás: Karpathir.com: [teljes cikk >](#)

### Szerednyén koszorúzással emlékeztek Dobó Istvánra

A Pro Cultura Subcarpathica civil szervezet 2014 óta minden év szeptemberében megemlékezik Dobó Istvánról, Szerednye híres szülöttjéről. Idén szeptember 15-én délelőtt került sor az ünnepségre. A Kárpátaljai Magyar Kulturális Szövetség képviselőjében jelen volt Kulin Zoltán, a KMKSZ alelnöke, a TV21 Ungvár vezérigazgatója, Leskó Csilla, a KMKSZ Ungvári Középszintű Szervezetének alelnöke és mások. [...] Szerednyén 2020 óta működik a P. Frangepán Katalin Gimnázium intézménye, akkor egy óvodai csoporttal indult. Jelenleg már három osztállyal működnek, összesen 16 gyermek jár magyar tannyelvű osztályokba...  
Forrás: Karpataljalap.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

## SZLOVÁKIA/FELVIDÉK

### Podcast: Hogy értelmezhetők a 2025-ös kompetenciamérés adatai?

A legutóbbi, 2025-ös mérés az eddigi legnagyobbak számított, 91 ország 776 ezer diákja vett részt rajta. Szlovákiában 2025. április 1-je és 30-a között zajlott a tesztelés 300 intézményben 6684 diák részvételével. A Pátria Rádió oktatási műsorában arra tett kísérletet, hogy közérthetővé tegyük a PISA-mérések módszertanát, összegezzük a tavalyi mérés eredményeit és arra is kitérünk, mit árulnak el az adatok a nemzetiségi oktatás helyzetéről. Gažík Viktória vendége Papp Z. Attila, a budapesti Kisebbségkutató Intézetének igazgatója volt... Forrás: Patria24.sk: [teljes cikk >](#)

### Beszélgetés: Hogyan gátolható meg a Csallóköz kiszáradása?

Tóth Lászlóval, a somorjai bejegyzésű Dunavit – Dunamenti Tájvédelmi Társulás elnökével arról beszélgettünk, hogy mit kell és mit lehet tenni a kiszáradás megállításáért és visszafordításáért. [...] Főleg 2006 után vált az intenzív, egybefüggő művelés dominánssá, de annyira, hogy még a mezei utak, dűlők és mezsgyék legtöbbjét is beszántották. Ráadásul az állattenyésztés gyors visszaszorulásával sok kultúrnövény termesztése is csökkent. [...] A Duna régi medrébe az amúgy is alacsony vízhozam 25%-a kerül csak, a többi megy a bősi erőműbe, az erőműhöz vezető felvízcsatorna medre azonban alulról szigetelve van, a víz tehát nem szivárog a földbe... Forrás: Ma7.sk: [teljes cikk >](#)

### Kötet: Sírboltok, síremlékek nyomában Hontban és Nógrádban

Csáky Károly, az MTA külső köztestületének tagja kereken egy évtizede a Temetőjárás I-II. kötetében invitálta olvasóit a történelmi Hont és Nógrád vármegye 13 településén fellelhető sírboltokban [...] eltemetett több mint harminc nemesi család történetének megismerésére. [...] Ennek folytatása a nyáron megjelent második kötet. [...] Az újabb kötet ugyancsak a honti, nógrádi tájakon megbúvó két tucat településünk mintegy 60 családjának, jeles, neves személyiségének temetkezési helyét mutatja be, felvázolva egyúttal életútjukat is. [...] Lehangelő látvány környezetében elhanyagolt, töredezett, olvashatatlan síremlékekkel találkozni. Több generáción keresztül fennmaradt, több százéves sírjelek esetében ez magyarázható azzal, hogy a felmenők feledésbe merültek, a leszármazottak pedig szétszéledtek a nagyvilágban... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

### Gidró Bonifác matematika-fizika nap a Selye János Gimnáziumban

A komáromi Selye János Gimnázium immár 33. alkalommal szervezte meg a Hidró Bonifácsról elnevezett matematika-fizika napot, melyre szeptember 11-én, az iskola aulájában került sor. A rendezvényt Andruskó Imre, a Selye János Gimnázium igazgatója nyitotta meg és ismertette Hidró Bonifác életútját. [...] Az idei előadó Bukor Benedek, iskolánk egykori diákja, jelenleg a Comenius Egyetem Matematika-Fizika-Informatika Karának PhD. hallgatója, aki „részekből Mindenséget” címen tartott előadást. [...] Bukor Benedeket 2025. november 25-én a Magyar Tudományos Akadémia dísztermében Pro Scientia Aranyérem kitüntetésben részesítették... Forrás: Felvidek.ma: [teljes cikk >](#)

### Az állam nem veszi meg a felújított losonci zsinagógát

A losonci felújított zsinagóga nem kerül a Szlovák Köztársaság tulajdonába. Az állam nem élt a törvény által biztosított elővásárlási jogával, és nem vette meg a több mint 100 évvel ezelőtt épült nemzeti kulturális emléket. [...] A város egy euróért szerezte meg az épületet 2013-ban a Kobra vállalatától, majd európai forrásokból felújíttatta. Az eredeti szerződés része volt egy megállapodás is, mely alapján tíz év elteltével a cég - egy euróért - visszavásárolhatja az épületet... Forrás: Bumm.sk: [teljes cikk >](#)

### Reflexiók az 1763-as komáromi földrengésre

Elgondolkodtató témájú rendezvényre került sor az elmúlt szombaton a komáromi Limes Galériában, ahol Megrendült a föld címmel egy performansz előadással kezdődő, s ezzel egybekötött kiállítással idézték vissza az 1763-as komáromi földrengést, mely a

természet hatalmas erőit állítja szembe az emberi tehetetlenséggel. [...] A Megrendült a föld című kiállítás alkotói Csapó Júlia, Szilák Andrea, Papp Ida Zsuzsanna, Zsigrai Eszter művészek voltak. A grafika és kiállításdizájn Kincses Gergő munkáját dicséri...  
Forrás: Korkep.sk: [teljes cikk >](#)

### **Kiállítás: Különleges lelet a Csallóközi Múzeumban**

A pinkekarcsai ezüstműtárat bemutató kiállítás hangulatos és látványos megnyitójára a múzeum kiállítótermében került sor. [...] Marek Budaj numizmatikus, a kiállítás kurátora kiemelte, hogy munkája során, az elmúlt 15 évben a pinkekarcsai lelet az egyik legszebb és legteljesebb, amellyel találkozott. A 17–18. század fordulóján készült érméket a Rákóczi-szabadságharc idején rejthették el. A nagyobb címletű pénzermék arra is utalnak, hogy tehető ember lehetett a tulajdonosuk... Forrás: Dunaszerdahelyi.sk: [teljes cikk >](#)

### **Dobos László prózaíró pályázatot hirdetnek szlovákiai magyar középiskolások számára**

A Szlovákiai Magyar Írók Társasága SODRÁSBAN címmel idén is meghirdeti a Dobos László prózaíró pályázatot szlovákiai magyar középiskolások számára, az idén harmadikban megrendezett Felvidéki Magyar Irodalom Napja alkalmából. [...] A pályázat leadási határideje október 1-je... Forrás: Dunaszerdahelyi.sk: [teljes cikk >](#)

## **SZERBIA/VAJDASÁG**

### **Tizenhat észrevétel érkezett az MNT nyelvhasználati stratégiájára**

Összesen 38 napirendi pont szerepel a Magyar Nemzeti Tanács pénteken sorra kerülő ülésén, jelentette be sajtótájékoztatón Fremond Árpád, az MNT elnöke. Az ülésen intézmények programjairól, módosításokról döntenek. A Vackor Iskoláskor Előtti Intézmény, a Zentai Thurzó, a Kamaraszínház, a József Attila Könyvtár, a Kosztolányi Dezső Színház intézményvezetői és igazgatói lesznek jelen és számolnak be a programjukról, illetve a Hét Nap vezetője is, hiszen már a jövő évi programokat kell elfogadni. Ezen felül oktatási csomag is szerepel a napirenden. [...] A közvitán szerepelt a hivatalos nyelv és írás használati stratégia is. Összesen 16 észrevétel érkezett, az írás és a nyelvhasználati bizottságnak pedig az elkövetkezendő hetekben az lesz a feladata, hogy megtárgyalja ezeket az észrevételeket. [...] 34-en kaptak támogatást diplomájuk honosításához a Magyar Nemzeti Tanács idei első pályázati körében... Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

### **Drámaíró Verseny az Újvidéki Színházban**

Huszonnegyedik alkalommal rendezi meg az Újvidéki Színház a Vajdasági Magyar Drámaíró Versenyt, melynek címét és témáját a Magyar Szó cikkei szolgáltatják, és amelynek során rekordidő, huszonnégy óra alatt születik meg három ősbemutató. A rendezvény, amellyel, hogy igyekszik új drámaírókat avatni, közös évadnyitó eseményként szolgál Vajdaság összes hivatásos színháza számára. [...] A Drámaíró Versenyt még Vicsek Károly, az Újvidéki Színház volt igazgatója hívta életre a kilencvenes évek legvégén. [...] Három szerző egy kalapból 20-án reggel kilenckor kihúzza az aznapi Magyar Szó egyik cikkének címét; erre kell alig egy szűk munkanapnyi idő alatt drámaszöveget improvizálni... Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

### **Irodalmi díjjal ismerték el Várady Tibor Lópasszus és történelem című könyvét**

Várady Tibor, az MTA külső köztestületi tagjának Lópasszus és történelem című könyve nyerte el a Nem Fikciós Irodalmi Díjat a Svetlana Slapšak, Silvija Dražić és Miroljub Stojanović összetételű zsűri döntése alapján. A zsűri megítélése szerint Várady Tibor egy szokatlan, virtuóz, szellemes és nehezen kategorizálható könyvet írt... Forrás: Szmsz.press: [teljes cikk >](#)

### **Kutatás a szabadkai fiatalok költségvetési prioritásairól**

A Szabadkai Helyi Demokrácia Központ felkéri a 15 és 30 év közötti szabadkai fiatalokat, hogy vegyenek részt a „Költségvetés a te (algo)ritmusodban: Számítás, amely a fiatalokkal is számol” című kutatásban egy rövid, online kérdőív kitöltésével, amely a költségvetési prioritásokkal foglalkozik. [...] A beérkezett válaszok összesített eredményeit a 2027. évi városi költségvetéshez kapcsolódó ifjúságpolitikai ajánlások kidolgozásához használjuk fel... Forrás: Magyarszo.rs: [teljes cikk >](#)

## **AUSZTRIA**

### **Politikum: A magyarországi politikai fordulat bécsi következménye**

Az Orbán-korszakban jelentős állami vagyont kapott Mathias Corvinus Collegium mögött álló alapítvány július végén megszűnt, és ezzel bizonytalanná vált az MCC által megszerzett bécsi magánegyetem, a Modul University Vienna jövőbeli tulajdonosi és finanszírozási háttere. A Kahlenbergen működő egyetem elsősorban turizmushoz, menedzsmenthez és kapcsolódó területekhez

kötődő képzéseket kínál. Az ORF legfrissebb beszámolója szerint jelenleg mintegy 600 nemzetközi hallgató tanul az intézményben. Az ORF szerint rövid távon az egyetem működése folytatódik... Forrás: Becsinaplo.at: [teljes cikk >](#)

### Helyzetkép: A magyaroktatás új útjai Bécsben

Bécs magyaroktatási térképe jóval gazdagabb annál, mint amit egy gyors internetes keresés alapján látni lehet. Három meghatározó műhely, három különböző karakter, több tucat lehetőség – és egy új eszköz, a Bécsi Magyar Iskola Programválasztója, amely segít eligazodni közöttük. [...] Nincs jobb vagy rosszabb. A családnak, a gyermeknek és az élethelyzetnek megfelelően más lehet az ideális választás... Forrás: Becsinaplo.at: [teljes cikk >](#)

### Megkezdődött a 2026/27-es tanév

Burgenlandban ma mintegy 33 ezer diák és pedagógus számára kezdődött meg az új tanév. Közülük 2850-en most ülnek először iskolapadba. A kötelező iskolákban nagyobb hangsúlyt kap a demokráciára nevelés, a fenntarthatóság és a mesterséges intelligencia témája. Iskolabezárások nem történtek. [...] Zsótér Írisz a felsőöri Kétnyelvű Szövetségi Reálgimnázium igazgatója mesél az tanévkezdésről. [...] Idén az első osztályba 19 tanuló kezdte meg a tanulmányait. Zsótér Írisz igazgatónő szerint ez egy szép létszám, bár több jelentkező is lett volna, végül azonban nem mindenki felelt meg a felvételi kritériumoknak... Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

### Magyar könyvek Bécsújhelyen

Könyvtári sorozatunk ezúttal Bécsújhelyen folytatódik, ahol az egykori városi könyvtár és a bécsújhelyi főiskola, az FH Wiener Neustadt könyvtára immár hét éve, közösen alkotja a Bibliothek im Zentrumot. [...] A könyvtár a könyvek kikölcsönzése mellett más programlehetőségeket is kínál. Robert Mech, bécsújhelyi könyvtár dolgozójának elmondása alapján, nagyjából hetente vannak rendezvények, ahol irodalmi felolvasások, utazási beszámolók vagy könyvklubok várják a kedves érdeklődőket... Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

### Kitüntetést vehetett át Seidler Andrea

A Nemzetközi Magyarágtudományi Társaság korábbi elnöke, Seidler Andrea, az MTA külső köztestületének tagja is átvehette a Lotz János-díjat, amely a nemzetközi hungarológia és magyarágtudomány területén végzett kiemelkedő munkát ismeri el. Seidler Andrea tíz éven át, két ötéves periódusban vezette a szervezetet, amelynek jövőre lesz 50 éves a fennállása. [...] Seidler kutatásai a többnyelvűsége és a 18–19. századi Magyarország német nyelvű sajtójának osztrák irányú terjedésére összpontosítottak... Forrás: Volksgruppen.at: [teljes cikk >](#)

## HORVÁTORSZÁG

### Kisebbségi nyelvekről egyeztettek a jubileumi konferencián

Harmincadik alkalommal rendezték meg szeptember 7-e és 9-e között a Brijuni-szigeteken a „Nemzeti kisebbségek, migráció és biztonság” című nemzetközi tudományos konferenciát. [...] „Nemzeti kisebbségek a demokratikus társadalmakban – A nemzeti kisebbségek nyelve és írása: a tankönyvektől és terminológiától a kulturális reprezentációig” címmel készült panelt Csapó Nándor, a horvát Tudományos, Oktatási és Ifjúsági Minisztérium nemzetiségi oktatásért felelős zágrábi igazgatóságának a vezetője vezette. A szekcióban Lehocki-Samardžić Anna, az eszéki Josip Juraj Strossmayer Egyetem Bölcsészettudományi Karának oktatója és a Glotta Nyelvi Intézet elnöke, valamint az MTA külső köztestületének tagja „Nyelvtervezés a magyar nemzeti kisebbség körében, különös tekintettel a terminológiatervezésre” címmel tartott előadást... Forrás: Kepesusagsag.com: [teljes cikk >](#)

### Becsöngettek – nőtt a magyar iskolába íratott elsősök száma

Szeptember 7-én a horvátországi magyar iskolákban is megkezdődött a 2026-2027-es tanév. Az idei becsöngetést biztató adatok teszik különlegessé: míg tavaly 17 kisdíák kezdte meg első osztályos tanulmányait magyar tannyelven, idén már 28-an. [...] Tanévindító szakmai konferenciával, majd a magyar oktatást választó diákok beiskolázási csomagjainak átadásával indította az új tanévet a Horvátországi Magyar Pedagógusok Fóruma... Forrás: Kepesusagsag.com: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

## SZLOVÉNIA/MURAVIDÉK

### Decemberig biztosított a „Magyarul a családban” program

Az „Óvodai ösztöndíjprogram” keretében támogatott, „Magyarul a családban” családtámogatási programban részt vevő családok számára ugyanis egyelőre csak december 31-ig biztosított a támogatás, így a program jövője továbbra is bizonytalan. [...] A 2026/2027-es nevelési évet összesen 294 gyermekkel kezdte meg a Lendvai Óvoda. A gyermekeket hat tagozaton, húsz csoportban fogadják, amelyek közül tizenhét csoport és öt tagozat kétnyelvű. Az idei évben 49 gyermek először lépi át az óvoda küszöbét.

[...] Az új nevelési évet két csoporttal kezdte meg a Dobronaki Katicabogár Óvoda. [...] Zökkenőmentesen indult az tanév a hodosi, a domonkosfai és a pártosfalvi óvodában is... Forrás: Nepujas.net: [teljes cikk >](#)

### **A Magyar Művészeti Akadémia Irodalmi Tagozatának felolvasóestje**

A Magyar Művészeti Akadémia (MMA) Irodalmi Tagozatának irodalmi estjére szeptember 9-én került sor a Lendvai Könyvtár olvasótermében. Az eseményen az MMA tizenkét rendes és levelező tagja, valamint a hazai Bence Lajos, az MTA külső köztestületi tagjának műveiből hallhatott válogatást a teltházias közönség... Forrás: Nepujas.net: [teljes cikk >](#)

### **Indul a színházi szezon Lendván**

A Magyar Nemzetiségi Művelődési Intézet szervezésében megvalósuló magyar színházi bérlet keretében idén 378 bérlet talált gazdára, ami a tavalyi, rekordszámú 417 bérlethez képest megközelítőleg 9 százalékos visszaesést jelent. Ez azonban továbbra is kiemelkedő eredmény, hiszen a 444 férőhelyes terem csaknem teljesen megtelik a bérletes nézőkkel. [...] Az Európai Zsidó Kulturális Napok szlovéniai programjának idei díszvendége Magyarország volt. A programsorozat szeptember 10-én a Lendvai Színház- és Hangversenyteremben zárult, ahol a budapesti Udvari Kamaraszínház „Karády és a szerelem – Ujszászy és a világ” című előadását mutatták be... Forrás: Nepujas.net: [teljes cikk >](#) [teljes cikk 2 >](#)

### **Podcast: Átadás-átvétel a magyar szaktanácsosi megbízatásban**

Pisnjak Mária idén ősztől már nem a magyar nyelvi szaktanácsos a Szlovén Oktatási Intézet Muraszombati Területi Egysége Lendvai Kirendeltségében. Ezt a helyet szeptembertől Horvát Laura tölti be. Ők, a Muravidéki Magyar Rádió Aktuális című műsorunk vendégei. Adásunkban egy szakmai pálya főbb állomásainál időzünk el, miközben fokozatosan áttérünk az oktatás, és ezen belül is a magyar nyelv tanulásának időszerű kérdéseire a kétnyelvű oktatáson belül. Kérdésekből nem lesz hiány, hiszen a nemzetközi felmérések eredményének romlása és az Oktatási Minisztérium erre vonatkozó reakciói nem egy kiegyensúlyozott időszakot vetítenek elénk... Forrás: Rtvsllo.si: [teljes cikk >](#)

### **Podcast: Domonkosfa sem tudja elkerülni sorsát**

A Muravidéki Magyar Rádió Sok víz lefolyt már a Murán... szeptemberi műsorában Domonkosfa történelmének ismertetését a két világháború közötti időkkel folytatja, ami a település vonatkozásában nagy változást jelentett. Amint ismeretes, az első világháború utáni párizsi békekonferencia legfelsőbb tanácsának határozata értelmében az újonnan létrejött Muravidék tájegység keretében mintegy 30 magyarok lakta település, köztük Domonkosfa is, a Szerb–Horvát–Szlovén Királysághoz került. Szabó Márk riporter Göncz Lászlóval, az MTA külső köztestületének tagjával fonjuk tovább a domonkosfai mesét... Forrás: Rtvsllo.si: [teljes cikk >](#)

### **Podcast: Zichy Mária levele a Magyar Királyi Földművelésügyi Minisztériumhoz**

A Muravidéki Magyar Rádió Történetek az archívumból előző két adásában az 1918-s események muravidéki megéléséről szóló két levelet mutatta be Halász Albert a Muraszombati Területi és Tanulmányi Könyvtár helytörténeti témákkal foglalkozó munkatársa, az MTA külső köztestületének tagja. A feltárt iratcsomóban egy harmadik, de már két évtizeddel később keletkezett dokumentumra is rátalált, amelyik Zichy Mária grófnőtől származott. Azonnal kiderül, milyen jelentőséggel bír a tartalma... Forrás: Rtvsllo.si: [teljes cikk >](#)

### **Múltidéző: Muravidék 1945–63: Az oktatásról is a párt döntött**

Az Alsólendvai járás oktatása terén a második világháború után a kommunista oktatási pártszervezetnek kulcsfontosságú szerepe volt. [...] A járási pártvezetőknek az volt a véleménye, hogy az alsólendvai algimnázium tanárainak többsége a „régijugoszláv minta szerint képzei el a szakmai küldetését”, azaz csupán az előírt oktatási tevékenységet végzik el, a társadalom szocialista neveléséből nem veszik ki a részüket. [...] Göncz László, az MTA külső köztestületi tagjának cikke... Forrás: Nepujas.net: [teljes cikk >](#)

## **ROMÁNIA/ERDÉLY**

### **Kötelezővé válhat az iskolai egyenruha?**

A szenátus oktatási bizottsága kedden elfogadta a kötelező iskolai egyenruha bevezetéséről szóló törvénytervezetet. Az előírást megtagadó tanintézményeket a javaslat 5 és 10 ezer lej közötti bírsággal sújtaná. Eddig az iskolák saját hatáskörben dönthettek, de a következő tanévtől minden állami iskolában kötelezővé válhat az egyenruha, ha a parlament is megszavazza a javaslatot. [...] Az egyenruhák kérdése heves politikai vitához vezetett a szakkbizottságban. [...] A törvényjavaslatot a diákok képviselői sem

támogatják. Az Országos Diáktanács korábbi állásfoglalása szerint az oktatást nem a varrodában kell megjavítani... Forrás: Kolozsvariradio.ro: [teljes cikk >](#)

### **Politikum: Turos Lóránd RMDSZ-szenátor nevére került a közpénzmilliárdokból vett erdélyi médiavagyon**

Ami júliusban még csak a román médiahatóság előtti hatósági eljárásból szivárgott ki, mostanra a cégbírószági nyilvántartásokban is feketén-fehéren véglegesült: pont került az erdélyi Fidesz-média legértékesebb részeinek magánkézre játszására. [...] A Magyar Hang által feltárt adásvétel zárásával Turos magánvagyonává vált a marosvásárhelyi [...] 12 frekvenciás Rádió GaGa hálózat felügyelet, valamint a Krónika és a Székelyhon erdélyi hírportálok védjegye is... Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

### **Először került fel a MOGYTTE egyik képzése a ShanghaiRanking szakterületi rangsorába**

A romániai magyar nyelvű képzést biztosító felsőoktatási intézmények közül a BBTE és a marosvásárhelyi George Emil Palade Orvostudományi, Gyógyszerészeti, Természettudományi és Műszaki Egyetem szakképzései kerültek fel Shanghai Ranking 2026-os szakterületi rangsorába. [...] Az Edupedu megjegyzi, idén Romániából hárommal több képzés került a világrangsorba, mint tavaly, de még így is jelentősen elmarad a régió más országainak listájától... Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk >](#)

### **Ünnepélyes tanévnyitó a marosvásárhelyi Sapientían**

A marosvásárhelyi felsőoktatási intézmények évnyitói hagyományához híven a rendezvény ökumenikus áldással kezdődött: a történelmi egyházak képviselőiben Les Zoltán református lelkész, Papp Noémi evangélikus lelkész, Forián-Szabó Miklós jezsuita szerzetes és Szakács György unitárius lelkész kért áldást az előttük álló tanévre. [...] Az ünnepség egyik leginkább emelkedett pillanata a gólyák fogadalomtétele volt, amelyet a friss hallgatók Domokos József dékán, az MTA külső köztestületének tagja vezetésével állva mondtak el, hivatalosan is a Sapientia polgáraivá fogadva ezzel magukat... Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

### **Százéves Helikon**

Nagyszabású képzőművészeti kiállítással ünneplik az Erdélyi Helikon megalakulásának századik évfordulóját Marosvásárhelyen. A Helikon 100 – Kép és szó párbeszéde az Erdélyi Helikon képzőművészetében című tárlat szeptember 11-én nyílt meg a középkori vár Várgalériájában. [...] A kiállítás koncepcióját Szebeni Zsuzsanna ismertette. [...] A kiállítás nemcsak ismert műveket vonultat fel, hanem kutatási eredményeket is bemutat. A különlegességek között szerepel Kós Károly korábban ismeretlen önarcképsorozata, Jeszenszky Béla publikálatlan illusztrációs anyaga, valamint Bánffy Miklós kevésbé ismert festészeti és üvegtervezői munkásságának emlékei... Forrás: E-nepujsag.ro: [teljes cikk >](#)

### **Publicisztika: Sokat javult a szennyvíz minősége Szalacson**

Legalább hat hatósági feljelentés, alapos médiakampány és némi fenyegetőzés után megvan az első siker az Érmellék szennyezése ügyében: a vízügyi hatóság szerint sokat javult a szalacsi tisztítóból kifolyó víz minősége. [...] Bár a szalacsi szennyvíz még mindig nem elég tiszta, nem teszek egyelőre több feljelentést emiatt a tisztító miatt, mert nem az a cél, hogy a vállalat a pénzét (pontosabban: a pénzünket, hiszen a környék önkormányzatai alapították a vállalatot) büntetésként befizesse. Sokkal hasznosabb lenne, ha arra költene, hogy teljes mértékben megfeleljen a határértékeknek, és a kifolyó víz ne mérgezze, hanem táplálja a környéket... Forrás: Atlatszo.ro: [teljes cikk >](#)

### **Fél év múlva folytatódik a papolci közbirtokosság pere**

Újabb fél évvel tolódik a román állam és a papolci Imreh Albert Közbirtokosság közötti per érdemi folytatása. A kézdivásárhelyi bíróságon szerdán tartották az ügy nyolcadik alapfokú tárgyalását, ám a szükséges topográfiai szakvélemény továbbra sem készült el. [...] A per téje jelentős: az állam összesen 747 hektár, 2005-ben visszaszolgáltatót erdő és 646 hektár legelő tulajdonjogát vitatja... Forrás: Maszol.ro: [teljes cikk >](#)

### **Mennyit ér számunkra a Szent Anna-tó?**

A Csomád-hegység turisztátványosságainál új látogatói rendet és jegyárakat vezetett be a gondnokság július közepétől: már nem járművenként, hanem egyénenként fizetnek belépőt azok, akik a krátertavat, a Mohos tőzeglápot és a tudásközpontot szeretnék meglátogatni. [...] A változásokat nem mindenki fogadja szívesen, sőt a többség egyenesen felháborítónak tartja. [...] Dósa Elek-Leventével, a Pro Szent Anna egyesület ügyvezetőjével beszélgettünk. [...] Dósa szerint a probléma egyik gyökere az a mélyen rögzült elképzelés, hogy a természet ingyen van. Az egyesület mottója is ennek a mentalitásnak az átalakítására irányul, és így hangzik: a Szent Anna-tavat meglátogatni nem jog, hanem kiváltság... Forrás: 3szek.ro: [teljes cikk >](#)

## Közel 15 ezer alkalmazottja volt a Securitaténak

Első alkalommal hozott nyilvánosságra részletes adatokat a kommunista titkosrendőrség személyi állományáról a Securitate Irattárát Vizsgáló Országos Tanács. Az elemzés szerint 1988. szeptember 24-én összesen 14.629 embert foglalkoztatott a Securitate. [...] A helyi szintű információgyűjtést és megfigyelést végző területi apparátusnál összesen 5869-en dolgoztak. Egy megyére átlagosan mintegy 132 alkalmazott jutott, de létszámukat a térség gazdasági és stratégiai jelentőségéhez igazították. [...] A történettudomány régi és máig lezáratlan kérdése, hogy mekkora időbeli távolság szükséges a múlt történeti feldolgozásához. A rendszerváltás utáni emlékezetben ezzel szemben kényelmes magyarázattá vált a „szekus ország” képe. [...] A térkép világossá teszi, hogy a masszív jelenlét nem etnikai, hanem gazdasági, ipari, határőrizeti és urbanizációs szempontok mentén alakult ki... Forrás: Szabadság.ro: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) >

## Beszélgetés: Öt kutatás indul az erdélyi magyar értelmiség múltjáról

Öt kutatás indul az erdélyi magyar értelmiség 1944 és 1952 közötti történetének, a korszak kulturális és intézményi hálózatainak, valamint a kommunista diktatúra hatalomgyakorlásának és az értelmiségi életutakra gyakorolt hatásának a vizsgálatára – tájékoztatott kedden a Méhes György–Nagy Elek Alapítvány. [...] A 2026-os Határon túli magyar kutató és feldolgozó pályázatra beérkezett munkák közül a szakmai bíráló és a kuratórium döntése nyomán öt kutatást tartottak alkalmasnak arra, hogy elinduljon. [...] Ahhoz, hogy egy-egy egyéni szerepet reálisan és elfogulatlanul láthassunk, a teljes erdélyi értelmiségi társadalom hálózatát, a teljes kontextust meg kell vizsgálnunk” – mondta el a Krónikának adott interjújában Bandi István marosvásárhelyi születésű történész, az Állambiztonsági Szolgálatok Történeti Levéltárának tudományos munkatársa, romániai referense... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) > [teljes cikk 3](#) >

## Beszélgetés: Hogyan szeretessük meg a kötelezőket a TikTok-generációval?

Vajon van még valami közös Nemecekben és egy TikTokon szocializálódó fiatalban? Sokaknak ezek a klasszikusok jelentik a bevezetést az irodalomba, másoknak pedig épp ellenkezőleg, ezek veszik el a kedvét az olvasástól egy életre. Irodalom szakos tanárral és olvasásnépszerűsítéssel foglalkozó civil szereplővel jártuk körbe a témát. [...] Egy tavalyi – Kovács Péter Zoltán, a Babeş-Bolyai Tudományegyetem doktorandusza által elvégzett –, az erdélyi fiatalok olvasási szokásait vizsgáló kutatás eredményének értelmében azoknak a fiataloknak, akik soha nem nyúlnak könyvhöz, majdnem fele (46 százalék) úgy fogalmazott, hogy egyszerűen nem szeret olvasni... Forrás: Transtex.ro: [teljes cikk](#) >

## Helyzetkép: Falakat könnyebb megmenteni, mint közösséget Erzsébetvároson

Több évtizedes hanyattatás után megkezdődhet az egykori fejedelmi rezidenciaként szolgáló erzsébetvárosi Apafi-kastély helyreállítása. Miközben a település magyar múltjának egyik legfontosabb emléke esélyt kap a megújulásra, az örökséget magáénak érző közösség létszáma folyamatosan csökken, a helyi magyar oktatás pedig az idei tanévben megszűnt. Az Apafi-kastély jövőjéről és az erzsébetvárosi szóránymagyarság helyzetéről Dózsa Béla Levente RMDSZ-es önkormányzati képviselővel és Zsigmond Miklós református lelképásztorral beszélgettünk. [...] A 2021-es népszámlálás adatai szerint a város 6238 lakosából 355-en vallották magukat magyarnak, az elmúlt öt és fél évben mindössze a református gyülekezetben hat keresztelőt, ugyanakkor legalább negyven temetést tartottak... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk](#) > [teljes cikk 2](#) >

## Kitekintő: Négy napig működhetett egy új román nyelvű osztály Ukrajnában

Vizsgálatot indít a román külügyminisztérium, miután kiderült: az Ukrajna Odesszai régiójában található Kartal településen a megnyitása után szinte azonnal bezártak egy román nyelvű első osztályt. [...] Az odesszai román főkonzulátus azonnal felvette a kapcsolatot az illetékes helyi és regionális hatóságokkal, és szeptember 18-án újabb helyszíni látogatást tesz, hogy megbeszélje a helyzetet az összes érintett féllel... Forrás: Kronika.ro: [teljes cikk](#) >